

פרק כ"ה

הדף היומי — הרעיון הגאוני, טעמיו, וקביעתו ברוחבי תבל

ממש בחלום עצלו שתי מילים אלו — הדף היומי — רעיון שנחת מעולם אחר לתקופה שאין לה כאילו כל שייכות לעניין. רבים היו הספקנים שתתמהו כיצד יתכן שרעיון פנטסטי זה יתמשח. היתכן? כל העולם כאחד ילמד באותו יום ממש את אותו דף גمرا... פרדוכס ותו לא! נניח שבניו-יורק, ורשה, לנדון, פריז, יתחלו ביום חול רגיל ללימוד מסכת ברכות, דף אחר דף, פרק אחר פרק, מסכתא אחר מסכתא, וכך בלי הפסק — שבע שנים תמיות! ואח"כ יחגוג כל העולם את סיום הש"ס, שבמהלך לימודיו השתתפו מאות אלפי יהודים. אכן, רעיון לא רגיל במקוריו ובגאווניותו, אך יחד עם זאת — משחו לא יאומן...

אמנם, זו זכייה עבור הדור שרעيون מעין זה נחגה בזמננו. אך האם זה יתכן בכלל? האם לא חבל אפילו על הנטיון לדבר על כך ולוא מלה אחת? כך חשבו כל אלו שאוותם שיתף הרוב ברעיוןו הראשוני. כל זה צלצל באזניהם כאגדה, כפנטזיה בלתי מבוססת. لكن חת עולם מלא של יהודים ולצאות עליהם: "בבקשה, תלו גמרות ליזכם ושבו ללמידה!" גם היוזם הראשי פקפק בזמן הראשון בדבר התוצאות של הרעיון. הוא לא היה מוכן שכל זה יתגלה עד כדי לימוד עולמי. הוא חשב בלבו שיאו זה דבר נפלא להנהייג את הלימוד הזה לפחות אצל הנער החרדי, בהתחלה, ואחר כך — — —

הפוליטי בפולין בכלל, ושל היהודים בפרט. הוא הביע השערותعمוקות ומשמעותם בדבר עתידם, וניתח بصورة מבריקה את כל הביעות הקשורות בכך.

העתונאי לא חדל מהביע את פלייאטו — רב כה ידוע בעולם, העוסק בחינוך, בהקמת ישיבות, ועוד, ועם זאת בעל בהירות פוליטית כה רבה, וחוש למחשבה צלילה כזו! ובראיין שפירטם בעתונו הוא לא שכח לציין את התרשומות, והוסיף:

"בכר שהרב שפירא, הגאון הידוע, הוא גם פוליטיקאי מובהיר, יכול כל אחד להיווכח; אבל האם יצחק גרינבוים יראה את כחו לתרץ גם איזה רמב"ם קשה, בזאת מסווק אני מادر..."

וכך מסביר הרב את האידיאל הגבוה של הדף הימי: תפילה הציבור, במניין של עשרה איש, זהה מצווה בנוסף למצוות התפילה. כמה גדול וקדוש איפוא יהיה דף הגمرا שעה למרום ואשר אותו ילמדו מאות אלפי יהודים! מה רובה החשיבות של ציור עצום כזה של לומדים. והוא כותב בקול-קורא שלו אל הנער החradi:

"כִּי עֲבוֹדָה חֶשׁוּבָה הִיא לְפָנֵי הַמָּקוֹם בָּהּ. נַחַת רֹוח גְּדוֹלָה לְפָנֵי הַקָּבָ"ה".

בזהודנותו אחרת הוא מסביר ברוח חסידית את רעיון הדף הימי: "בגמרא (בכורות דף ח)" מפורטים כמה וכמה יצורים שמיי' עיבורים נמשכים כימי' עיבורים של כמה צמחים שונים. ימי' עיבורה של הכבשה, למשל, הם חמשה יריחים, אותו פרק זמן שכרכם ענבים מוציא פירותיו. אך יש יצור יוצא דופן מכל אלו והוא – הנחש. בידוע, גרט הנחש, בכר שהסתה לאכול מעץ-הדעט, את המותם בעולם, ופ魯רנויות שונות ומשונות הביא בעקבותיו. מעניין כי אין דבר בעולם שמי' עיבורו או צמיחתו נמשכים שבע שנים, כימי' עיבורו של הנחש. עבשו בא התקון לבך – לימוד הדף הימי נמשך שבע שנים עד שמשיים את כל הש"ס, כמובן, עד שרואים את הפרי. והנה, התורה שהיא בבחינת 'עץ הדעת', תתקן את מה שנפגם או באכילה מעץ זה. הדף הימי ידבר את הרעל הארצי שהביא לעולם אותו נחש חוטא..." והרב הוסיף:

"הדף הימי ייצור שפה מיוחדת במינה. כי ייגשו יהודים מכל רחבי העולם, מדיניות שונות, ערים שונות – מיד יהיה הדף הימי החוט המשך ביניהם. הם ייעשו קרובים זה לזה ומודעים אחד לשני; כך יורגו גם חשיבותם של הימים והשעות, כמובן, אם עבר יום אתה מאבד בו דף גمرا, אתה נשור מהכלול הלומד: אין לך כבר شيוכות עם 'למנות ימינו בן הודיע'. הו! כמה ידעו אז להעיר כל מה שמסוגיל יום אחד להניב, ובמקביל, מה שעולאים לאבד כאשר לא לומדים يوم אחר. אכן, העול ורצף הלימוד יעוררו את הלב ומילא יזרו לעוד לומדים..."

פ"ג

אל הצעירים החדרים לדבר ד' ותוה"ק בכל ארצות תבל! שלום ורב ברכה!

חברי לדעה!

הכנסי' הגדולה החייבת – עפ"י הצעתי – שיעור הדף הימי. והכל קבלי' עליהם החלטה זו בשביעת רצון ושמחה. אבל אתם צעירים, מבתור צנני' ועתידי, קיבלתם אותה בהמלבות קדושה. דעו איפוא בניים כי נזר גדור נדרחם לאלקי' ישראל ועליכם איפוא לגשת אל עבודת הקודש ליטמוד בעצמכם ולעורר אחרים לזה. קבלו בזאת מידי' לוח השיעור והוכחו לדעת כי התחלת הש"ס הי' בבית ד"ה תרפ"ד וסיומו איה בר"ה לאילנות חמתה עשר בשבט תרצ"א. דעו לכם שם על כל חבר של אגודת ישראל מוטלת החובה ליטמוד את הדף הימי. הנה יגדל החוב הזה עליכם שבעתים. הבו ונוקה לך' החסד כי יוכנו בקרוב לראות בבניין בית הבחירה ומלאה האיך דעה את ד'.

בניים הביבים למקומם! יצאתם לעזרת ד' בגבורים – לך' בכוחכם זה

לזנגן!

שאו דגל המורה ברמה כי עני' כל היהדות התרדית עליכם והי' ז' שמעם גבורי ה��!

החותם בלב מלא גענעים לתחה"ק ובגמ"ח ח' מאיר שפירה

אב"ד ור"מ דק' סאניך.

kol-koraa rashi on matzah
ba-dbar li-midot ha-daf ha-yomi – al ha-nur

כיום, כאשר נמצאים בעמו כאלה שאיןם מיכרים בתורה שבע"פ, וכופרים בה ומיסיתים נגדה תוך סילפדים ובקרורת, בזמן זהה דאגה ההשגחה העליונה שיצוף תאריך חדש – לפי תורה שבע"פ. ביום כבר מופיעות בគורתה המכabbת המללים "הדף הימי"... ובכך אנו מכירזים, בנוסף על אמונהנתנו בעניין בריאות העולם, כי אנחנו מאמנים באמונה שלמה בשתי התורות, שתיהן קדושות עניינו, מקורן של שתיהן מסיני – וכל התאריכים מזכירים ומחקרים את עיקרי היסודות של היהדות.

רעיון הדף הימי מתפשט, כאמור, בכל פזרות העולם, והופך לנין הכלל.

ומסביר הרב:

"במסכת טנհדרין (דף ל"ח ע"ב) אומרים חז"ל כי האדם נברא מכל חלקי התבבל. ראשו מארץ ישראל, גופו מבבל, אבריו משאר ארצאות. זה מוכיח לנו שגם מעונינים בקיומו של דבר, שיבוכן ע"י כולם, שיופץ בעולם כולו – חייבים חלקי החומר להיות בעלי מרכיבות רב גוניות. רק אז יוכל למצוא את מקומו בכל אתר ואתא."

"יעמשו הבה ונבדוק את מהותו של דף הגמרא: את המשנה יערבני הקדוש בארץ ישראל, בדומה לייצור האדם, ראשו מארץ ישראל. הגمرا עצמה סודרה בבבל ע"י רבashi, גופו מבבל. ועתה הלאה: רשי"ו ותוספות – צרפת, הרא"ש מאשכנז, הרמב"ם מספרה, המפרשים האחרונים – מהרש"ל, מהרש"א, מהר"ם, וכו' – מפולין, ז"א אבריו משאר הארץות. זהו גם פירושו של הפסוק בראשית זיה ספר חולdot אדם", הספר נערך בדיק באותו צבון ושיטה שהאדם נברא בו".

וזהי הסיבה איפוא שרענון הדף הימי נקלט והתחבב כל כך בכל הארץות ועורר הדמים כה רבים. הדף מייצג את הסינטזה של חלקי התבבל השונים, וכל ארץ וארץ מרגישה לכך את קרבתה ושיכנותה לדף".

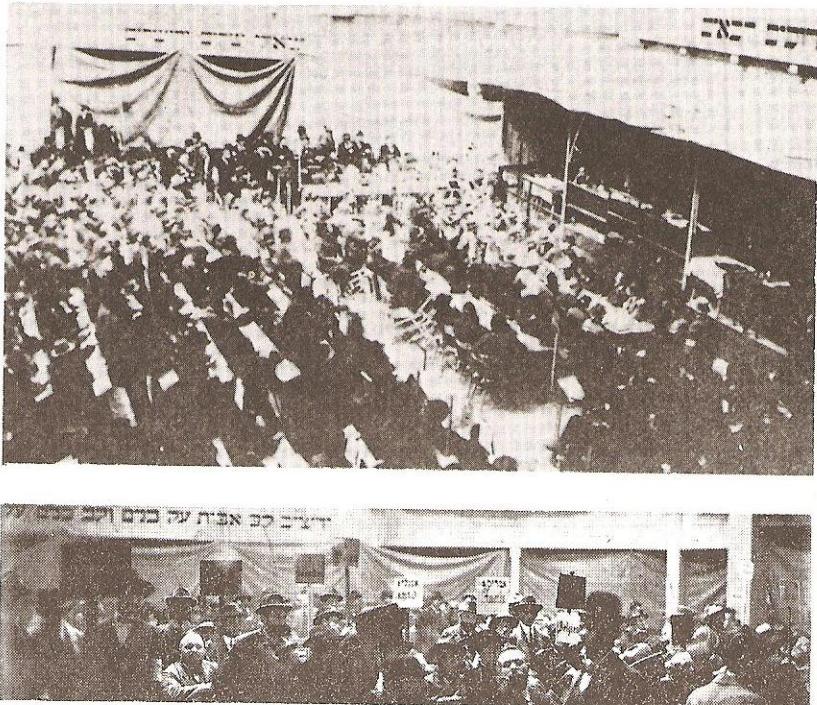
המושג של הדף הימי גורר אחריו עוד שורה של תקנות וiscalולים בגון: משנה יומית, נ"ר יומי, מוסר יומי, וכו'. כל זה מוליך לסדר

זה היה עיקר תוכנו של הרעיון המרכזי של הדף הימי שמהוללו הגה אותו, התהלה איתו וקיים בכלין עיניים להתגשותו. והיום אכן הגיע. בחודש אלול שנת תרפ"ג, באשר הוכנסה הכנסתה הגדולה של אגודת ישראל בונה, קרם הרעיון עיר וגדיים. שם, היכן שהיו מרוכזות הסמכויות התרבות, הగאנטים וצדיקי הדור, כדי לדון בכל הבעיות החשובות של היהדות שעמדו אז על הפרק – שם נתקבל רעיון הדף הימי בהתלהבות רבה ובחרדת קודש. תור התרבות יתרה קיבלו על עצמם משתתפי הכנסתה הגדולה להתחילה בليمוד הדף"ה החל מראש השנה תרפ"ד – ובו בזמן לפرسم את דבר הידוש בכל העולם.

ההchlטה מתתקבלת בשעה טוביה והדף הימי מוכrho כשיעור עולמי. מספר המסתפים לו הולך וגדל מיום ליום והרעיון המועל נתרשם בכל כל, ומוצה הרים בכל ישות העולם. בכל אתר ואתא יושבים יהודים ולומדים אותו דפי-גמרא עצמו באotta מסכתא. אכן, תופעה היוצאת מגדר הרגיל ואירוע היסטורי נדיר ומופלא.

"שערו בנפשכם", אומר הרב בשיחו על הדף הימי, "ההיבט הפסיכולוגי שבדבר. עד כה היינו רגילים להוציאו בראשו של מכתב את היום ואת הפרשה. קשינו לתובן של מכתבינו גם את פרשת השבוע, דבר שהփין קצת או ר על התורה שככabbת. והנה, עתה נוסף עוד תאריך – הדף הימי. המכתב שלנו, המscribersי, וכו', יתחל עם איזוכו של התורה שככabbת והتورה שבעל פה. ע"י כך ננציח את הקשר שיש לנו עם שתי התורות – שתיהן קדושות, שתיהן ניתנו בהר סיני"...

יעזין כי בספרים הקדומים של שי"ת, וספרים אחרים, לא מוזכרים תאריכים של פרשת השבוע ולא המניין של בריאות העולם. רק מאוחר יותר, כאשר גברו זרמי הכפירה, בפירה במעשה בראשית, בפירה בבריאת העולם ע"י הש"ית, רק אז הנהיגו לספרות לפי מניין השנים של בריאות העולם. כאשר התחילו לנשב רוחות חילניות וכפירה בתורה שככabbת, בתורת משה, החלו להוציא את התאריך לפי פרשת השבוע, בცירוף השנה לפי מנייננו לבריאות העולם.

**מראהות הכנסתה הגדולה הראשונה
ווינה, אלול תרפ"ג**

מסויים במערכת הלמודים אשר מחזק ומוסת את שאר לימודי הקודש. ומעניינת תגובתו של יוזם הדף ה"דפ", כיצד קיבל הוא את נצחון רעינו?

בעתון היהודי הימי של פיטרקוב, "אונזער לעבן", כתוב הוא בין השאר: "...האידיאל של הדף הימי קלע בדיק לנטשתה של היהדות וחיש בזק החיצבו לשורוחיה ונערם בזקנים. אכן, ההתלהבות שקיימת עתה ביהדות החרדית עבר הדף הימי, זהה הערובה הטובה ביותר לקומו.

"תהייה כל משימה כאשר תהיה, אם זוכה היא לשיתוף פעולה הרמוני בין הדור הצעיר למבוגרים, יש להם כל הסיכויים לעתיד ולקיים. אך כאשר דור העתיד עומד מנגד ואינו משותף פעולה, אז יורד הכל לטמיון"...

ונקודה זו הבין לאושרה יום רעינו הדף הימי. הוא קלע לננטשתה של היהדות. אין זה סוד שהיהודים כבר היו מרווחת יותר מדי מהتورה שבע"פ. למדו הגمراה היה רק נחלת יהודים בלבד. היהודי הרגיל, היומיומי, היה רחוק מכך, וככל שעברו הימים כן התתרחק ושכח גירסתה דינוקתא. ואז בא הדף הימי והפיכת רוח חיים בכלל הננטשה היהודית.

יהודים אנשי מסחר וחיירים בדף הימי בדיק כמו שהם זיהירים במצבות הנחת חפילין ותפילה יומיומית – דבר שאף יהודי אינו שכוכ בדרך כלל. יכול הוא להיות עסוק עד מעלה ראש בעסקי הכללי או בעסקיו הפרטיטים, אך יזכור: זמן בית המדרש והדף הימי, לא שיר לפסוח על יום אחד ועל דף אחד, זהה חובה קדושה, משימה יומיומית שאין היהודי יכול לפטר את עצמו ממנה.

בצורה כזו משתמש למד הדף הימי בלב לבו של כל ישראל. ליהודים היהודים ולא שוכחים... פשוט אי אפשר כבר להתחמק מקיום חוב חדש זה. גם אם לומד היהודי ביחידות, סופו שהוא מתחדר עם כניסה ישראל ועם חלק מננטחת העם ושלמותו.

באוטה הכנסתה הגדולה עצמה בה נתקבל רעינו הדף הימי מביא הרב את תוכניותיו המהபכנית השניה, והוא, הקמת ישיבה עולמית, מקום

פרק כ"ו

קבלת הפנים הנלהבת בפיטרקוב

תבונה גדולה בעיר פיטרקוב. השנה היא שנת תרפ"ד, והחודש הוא חדש אדר. היהודי המוקם מתחכמוניים ליום חג מיוחד במנינו. חוסבים ומחכמוניים איך לעורך את קבלת הפנים לכבוד רבם החדש, הганון האידיר רבי מאיר שפירא — הרב מסוניק. עז רצונם של התושבים שקבלת פנים זו תהווה מופת לכבודה של תורה. העיר טובלת בשלל אורות וחפואורה סטגונית. האווירה חגיגית ומרוממת, ומטה קבלת הפנים פועל בקצב גובר והולך.

העיר פיטרקוב עצמה, היסטורית ועתיקה, ידועה בפולין כולה. מבחינה טופוגרפית מצבה מצויין, והוא משאריה רושם עז על כל מבקרים. בין כל ערי פולין מצטיינת זו בקיונה ויופייה. בנינים נאים מסוגננים ומודרניים כמו בכל ערי העולם המתקדמות. אזרחותה דאגנו לפיתוחה של ערים, והעובדה שימוש המשווא התגorder בה משכה אליה גם אנשי שרהה שהשתדלו לשוטר לעיר את צביונה המיחוד והברק האסתטי. עתה, לאחר התפוארה ההדרורה, עושה העיר רושם בלבד יימחה.

העיר צוהלה והשמהה גואה, ואינה ניתנת לתאור. יהודים רוקדים ברחובות בעגלים גדולים, ובקבוצות קטנות יותר. שני יהודים כי ייפגשו, מיד יעללהשמו הנערץ של רבם החדש, הганון העולמי, הנואם הנפלא, וככ' וכו'. לא שכחים, כמובן, להוטסף גם את דבר חברותו בסיסים, ועם כל זאת, הפלא ופלא, כמה עממי וחברותי הוא האיש... אשרינו, מה טוב חלכנו!

ב: יתרכו מיטב הכוחות של לומדי התורה הצעירים. הוא מזהיר על נכונותו לנחל את העבודה, דבר שמתקבל על דעתם של כל משתפי הכנסייה הגדולה ברוב קולות ובשביעות רצון כללית. הם יידעו ללא כל ספק שכאשר רבי מאיר שפירא, האדם עתיר המעשים, לוקח על עצמו רעיון או משימה כלשהי, יש לשער שהדבר כבר עומד על סף סיומו, כבר רואים את הרעיון בתגלמותו. כבר אפשר לקרוא ליד בשם... וכך הוא משלב את רעיון הדף היומי ברגעון הישיבה העולמית. הוא מציע שכל אחד שילמד את הדף, ישlish על-אתר אגורה עבור בניית הישיבה העולמית. בזורה בזאת ייפגשו וייתלבו שני האידיאלים הגדולים, כאשר אחד תומך בשני ונוטן סמכותו לחברו, והכל למען מטרה אחת — לגאל את העולם מבורתו התתומנית, לורומים את כבוד התורה, להעמיק את לימודה ולהפיצה ברבים.